

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI

Yrd.Doç.Dr. Aycan ÇİÇEK SAĞLAM

Harran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü
aycancek@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesidir. Bu amaçla 2007–2008 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 126 öğrenciden 110 öğrenciye “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizlerde, müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet, devam edilen sınıf düzeyi ve mesleği tercih sebebine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Genel olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Üst sınıflara doğru gidildikçe öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumunun arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Mesleği sevdiği için tercih edenlerin öğretmenliğe yönelik tutumunun daha olumlu olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tutumlar, Öğretmenlik mesleği, Tutumların ölçülmesi.

THE ATTITUDES OF THE BRANCH OF MUSIC STUDENTS TOWARD THE TEACHING PROFESSION

ABSTRACT

This study is designed to identify the attitudes of the students in music teaching department towards the teaching as a profession. To achieve this, 110 students over 126 who have studied in music department have been applied to “the scale of attitude related to /based on teaching profession” in 2007-2008 education year in fall semester at Science & Literature Faculty. It is pointed out in the study that students have meaningful differences in their attitudes towards teaching profession according to gender, the level of class (that they are involving/joining), and the reason of their preference/choice of this profession. It is seen in the study that female students have generally had more positive attitudes/ feelings towards teaching profession than male students. It is resulted in the study that students’ positive feelings have increased in higher classes (when time goes by). It is also resulted that the ones choosing the profession as they like it have more positive attitudes to profession.

Key Words: Attitudes, Teaching profession, Measurement of attitudes.

GİRİŞ

Öğretmenlik mesleği, öğretmenin önemi, öğretmen rolleri, öğretmen yetiştirme, öğretmen tutumları gibi konular tüm toplumlarda güncelliğini korumaktadır. Günümüzde eğitim, hem bireyin hem de toplumun geleceği açısından çok değerli görülmektedir. Eğitim işinden doğrudan sorumlu olanlar ise öğretmenlerdir. Öğretmenlik mesleği, sürekli kendini geliştirmeyi, sabırlı olmayı ve özverili çalışmayı gerektiren önemli bir meslektir. Öğretmenlik mesleğinde başarılı olabilmek ancak öğretmenliği sevmekle mümkün olabilir.

İnsanlık tarihi incelendiğinde toplumların ve insanların eğitiminde güzel sanatlara ve onun bir dalı olan müziğe önemli bir yer verildiği görülmektedir. Eski Yunan'da müzik, eğitimin dayandığı temellerden biri, zevk ve ruh eğitiminin bir aracı olarak görülmüştür. Müzik sanatı, geleneksel kültürün önemli bir unsuru olarak devlet tarafından yardım görmüş, müzik ve jimnastiğe önemli bir eğitim, hatta ahlak eğitimi aracı gözüyle bakılmıştır (Yıldız, 2002).

Yunan filozofları, müzik kelimesine bu sanatın sınırlarını aşan bir anlam yüklemiştir. Socrate'a göre felsefe, müziğin en yüksek noktasıdır. Eflatun'a göre ise müzik, eğitimin esaslı aracıdır. Eflatun, "Yönetenleri ve yönetilenleriyle bütün toplumun ruh sağlığı müzik eğitimine bağlıdır, ancak onunla sağlanabilir. Bu bakımdan müzik, birey ve toplum eğitiminin temeli olmalıdır" diyerek müziğin insan eğitimindeki önemini belirtmiştir. Böylece müzik, erdemli, ahlaklı insanların yetiştirilmesinde önemli bir unsur olarak görülmüş ve insanların eğitiminde mutlak bir araç olarak kullanılmıştır (Yıldız, 2002).

Müzik, tüm çocukların eğitiminde kullanılması gereken etkili ve önemli araçlardan birisi olarak kabul edilmekte ve çocukların dil gelişimini, duygusal ve sosyal gelişimini, olumlu yönde etkileyen önemli bir araç olarak görülmektedir (Canakay, 2006; Yıldız, 2002). Müzik öğretiminin tüm boyutlarıyla gerçekleştirilememesi, öğrencilerin müziksel değerleri örgütlemesinde, onlara karşı aynı tutarlılık ve kararlılıkta tepkide bulunmasında, müzik anlayışı ve dünya görüşü kazanmasında etkili olamamasına yol açmaktadır. Kısaca müzik eğitimi ve öğretimi sürecinden beklenen yararlar sağlanamamaktadır (Kocabaş, 1997). Okulöncesi ve ilköğretim birinci kademedeki müzik derslerine müzik öğretmenlerinin girmesi gerektiği hususu yasada yer

almasına rağmen, yeterli öğretmen olmaması nedeniyle bu derslere ilgili öğretim kademesinde görev yapan öğretmenler girmektedir. Böyle olunca da öğrenciler müziğin gücünden daha az yararlanmaktadırlar. Canakay (2006) müziğin, bireylerin toplumsallaşmasında, doğuştan getirdiği yaratıcılık özelliklerinin yetiştirilmesinde, kendini ifade edebilmesinde, ana dilini öğrenmesinde ve zekâ gelişiminde önemli katkılar sağladığına dikkat çekmektedir.

Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır. Müzik eğitiminin amacı bir yandan bireylerde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlamak diğer yandan müzik dinleme ve yargılama becerisi kazandırmakla birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmektir (Öz, 2001). Günümüzde hızla değişen çağa ayak uydurabilmek için özgür iradeye sahip, uyumlu, kendine güvenen, üretken, yenilikçi ve yaratıcı bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir (Canakay, 2006). Bireylerin gelişiminde önemli bir yere sahip olan müziğin, sayılan niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlayabilmesi ise ancak öğretmenliğe meslek olarak değer veren öğretmenlerle mümkün olabilir. Bu bağlamda, öğretmenlerin mesleklerine karşı olan tutumları, öğretmenlik mesleğini yerine getirmelerinde önemli görülmektedir. Eren'e (2001) göre tutum, bireyin kendi dünyasının (iç âleminin) bir yönü ile ilgili olarak, belirli değer yargılarına ve inançlarına bağlı olarak ortaya çıkan coşku ve tanıma süreçleridir. Tutumlar dayandıkları inanç ve değer yargıları devam ettikçe, devamlılıklarını sürdürürler. Canakay'ın (2006) Philips'den (2003) aktardığına göre tutumlar, bir etkinlik için hazır bulunuşluk koşuludur. Tutumlar, bireyin zihninde bulunmakta, birçok düşünce ve davranışa temel oluşturmaktadır. Erdem ve Anılan (1999) tutumları değiştirmenin güç olduğunu fakat sistemli bir yaklaşımla değiştirilebileceğini belirtmektedir.

Tanrıöğen'in (1997) Medved (1981), Schackmuth (1979), Weaver (1977) ve Holdaway (1978) gibi araştırmacıların yaptıkları araştırma sonuçlarından aktardığına göre, öğretmenlerin mesleklerine ilişkin tutumlarının olumlu olması iş doyumunu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Özetle, tutumlar bireyin duygu, düşünce ve davranışlarını etkilemektedir. Buna göre, hangi branş olursa olsun, öğretmenlerin mesleklerine karşı olan tutumları, öğretmenlik mesleğini daha severek yerine getirmelerinde ve daha başarılı olmalarında önem taşımaktadır.

Türk milli eğitiminin genel amaçlarından biri “beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip bireyler” yetiştirmek olarak ifade edilmektedir. Bu amaca ulaşmak ise başta müzik olmak üzere güzel sanatlar eğitimine önem vermekle mümkün olabilir. Çocuklarımızın ve gençlerimizin içinde yaşadığımız çağa ayak uydurabilmek için özgüveni yüksek, kendini ifade edebilen, üretken, yapıcı ve yaratıcı bireyler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Müzik de bireylerin her yönüyle sağlıklı yetiştirilmesinde önemli bir araç olarak görülmektedir. Müziğin bireylerin ve toplumların gelişmesindeki değerinin anlaşılabilmesi, öğretmenliği severek ve isteyerek yapan öğretmenlerle mümkün olabilir. Bu nedenle müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bilinmesi, bunların olumlu yönde geliştirilebilmesi açısından önemli görülmektedir.

Amaç

Bu araştırma, Müzik Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin “öğretmenlik mesleğine” yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Harran Üniversitesi (HRÜ) Fen Edebiyat Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin;

1. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımı nasıldır?
2. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında;
  - a) cinsiyete,
  - b) mezun olunan lise türüne,
  - c) öğrenim görülen sınıf,
  - d) mesleği tercih sebebine, göre anlamlı bir fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma “betimsel tarama” modeline uygun olarak yapılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2007-2008 eğitim ve öğretim yılında HRÜ Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümünde 1., 2., 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören toplam 126 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulamada sayı az olduğu için örneklem alınmamış tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Ölçek, toplam 110 (% 87) öğrenciye uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri Tanrıoğen (1997) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ) ile toplanmıştır. Ölçek 52 maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Öğrencilere ilişkin kişisel bilgiler ise yine aynı ölçekte dört ayrı soru ile elde edilmiştir. Tanrıoğen (1997) tarafından ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha ve Guttman Split-half teknikleriyle ölçülmüştür. Ölçümlerinde Alpha iç tutarlılık katsayısı .94, Guttman Split-half ise .86 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada da aynı tekniklerden yararlanılmış olup Tanrıoğen’in yaptığı ölçümlerden farklı olarak ölçeğin alpha iç tutarlılık katsayısı .96, Guttman Split-half ise .91 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin normal dağılıma uygunluğunu belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov normalite testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen önem düzeyi 0,52 olarak belirlenmiştir. Bu oranın 0,05’den büyük olması toplam tutum puanlarının normal dağılımdan farklı olmadığını göstermektedir. Verilerin analizinde, normal dağılımdan dolayı, parametrik testlerden olan t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 alınmıştır.

Verilerin çözümlenmesiyle elde edilen bulgular;

1.00-1.80 Hiç Katılmıyorum

1.81-2.60 Katılmıyorum

2.61-3.40 Kararsızım

3.41-4.20 Katılıyorum

4.21-5.00 Tamamen Katılıyorum şeklinde yorumlanmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanları

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının dağılımı Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Genel Dağılımı

N	$\bar{x}$	s	Min.-Max. puanlar
110	4.25	.52	2.9-5.0

Tablo 1'e bakıldığında öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanı ortalamasının $\bar{x} = 4.25$ olduğu görülmektedir. Bu değer ölçekte "tamamen katılıyorum" seçeneğine denk gelmektedir. Bu veriye dayanarak müzik bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çok olumlu olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

Tablo 2. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Analizi

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	s	sd	t	p
Kız	66	4.41	.38	108	4.07	.00
Erkek	44	4.02	.62			

Tablo 2 incelendiğinde kız öğrencilerin ($\bar{x} = 4.41$) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere ($\bar{x} = 4.02$) göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Yapılan t testi sonucunda da öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark [$t(108) = 4.07, p < .05$] olduğu bulunmuştur.

Çapa ve Çil (2000) ile Oran'ın (2004) altı farklı öğretmenlik dalında öğrenim gören öğrenciler üzerinde ve Tanrıoğan'ın (1997) ise on beş farklı öğretmenlik dalında öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencilerinin katılımıyla yapılan araştırmalarında öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile cinsiyet arasında kız öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Mezun Olunan Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tabla 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Analizi

Mezun olunan lise	N	$\bar{x}$	s	sd	t	p
Güzel Sanatlar	70	4.30	.50	108	1.22	.22
Diğer	40	4.17	.55			

Tablo 3 incelendiğinde Güzel Sanatlar'dan mezun olan öğrencilerin ($\bar{x} = 4.30$) diğer (genel ve diğer meslek liselerinden) liselerden mezun olan öğrencilere ($\bar{x} = 4.17$) göre mesleğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin mezun oldukları okul türüne göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ise anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(108) = 1.22, p > .05$].

Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

Tablo 4. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre Analizi

Gruplar	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p	Gruplar* arası anlamlı fark
Gruplar arası	3	10.12	3.37			1-2
Gruplar içi	106	19.50	0.18	18.33	.00	2-3
Toplam	109	29.62				2-4

*Gruplar: (1) 1. sınıf, (2) 2. sınıf, (3) 3. sınıf, (4) 4. sınıf

Tablo 4'de görüldüğü gibi öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları devam edilen sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir [$F(3, 106) = 18.33, p < .05$]. Gruplar arası farkın kaynağına bakıldığında bu farkın birinci sınıf ($\bar{x} = 4.49$), üçüncü sınıf ($\bar{x} = 4.34$) ve dördüncü sınıf ($\bar{x} = 4.40$) öğrencilerinin lehine olduğu görülmektedir. İkinci sınıfa devam eden öğrencilerin ($\bar{x} = 3.71$) diğer sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları daha düşük bulunmuştur. Bu araştırmanın verileri, öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarının ilk yıl daha olumlu olduğunu ikinci sınıfta bunun biraz azaldığını ancak üçüncü ve dördüncü sınıflara gelindikçe mesleğe yönelik olumlu tutumun tekrar arttığını göstermektedir.

Çapa ve Çil (2000) de araştırmalarında 3. sınıf öğrencilerinin 2. sınıf öğrencilerine göre mesleğe karşı daha olumlu tutum içinde oldukları sonucuna varmışlardır. Erdem ve Anılan (1999) ise sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarını ölçmeye yönelik yaptıkları araştırmalarında

sınıf düzeyi ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Sınıf düzeyi yükseldikçe mesleğe ilişkin olumlu tutumun artmasına ilişkin bir beklentinin olduğunu bu nedenle öğretmen yetiştiren programların yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ifade etmektedirler.

Öğrencilerin Müzik Öğretmenliğini Tercih Nedenine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları

Öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bu mesleği tercih nedenine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tabla 5’de yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Mesleği Tercih Nedenine Göre Analizi

Gruplar	Serbestlik Derecesi	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p	Gruplar* arası anlamlı fark
Gruplar arası	3	4.09	1.36			
Gruplar içi	106	25.53	0.24	5.66	.00	1-2 1-4
Toplam	109	29.62				

***Gruplar:** (1) Bu mesleği sevdiğim için, (2) Boşta kalmamak için, (3) Ailem istediği için, (4) Diğer.

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mesleği tercih nedenine göre değişip değişmediğine ilişkin olarak yapılan analizler grupların görüşleri arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir [F (3, 106)= 5.66, p< .05]. Söz konusu farklılaşmada mesleği sevdiğim için seçtim diyen öğrencilerin ($\bar{X}$ = 4.33), mesleği boşta kalmamak için seçtim diyen öğrencilere ($\bar{X}$ = 3.69) ve diğer nedenlerle (hayatın kendisi olduğu için, toplum için gerekli olduğu için, vazgeçilmez gördüğüm için vb. nedenlerle) seçtim diyen öğrencilere ($\bar{X}$ = 3.80) göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. 110 öğrenciden 96’sı mesleği sevdiği için seçtiklerini belirtmişlerdir. Araştırma grubunda mesleği, boşta kalmamak için seçtiğini belirten 5, ailesi istediği için seçen 2, diğer nedenlerle bu mesleği tercih eden 7 öğrenci bulunmaktadır.

Bu verilere dayanarak müzik bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini sevdikleri için tercih ettikleri söylenebilir. Oral (2004) da araştırmasında, mesleği sevdiği için tercih eden öğrencilerin mesleğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

SONUÇLAR

Araştırmanın alt problemleriyle ilgili bulgulara dayalı olarak aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

1. Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları oldukça olumludur.
2. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kız öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları erkek öğrencilere göre daha olumludur.
3. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun olunan lise türüne göre istatistiksel olarak farklılık göstermediği görülmüştür.
4. Öğrenim görülen sınıf düzeyine göre öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Birinci sınıfta öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek olduğu, ikinci sınıf düzeyinde azaldığı ancak üst sınıflara doğru öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumun arttığı tespit edilmiştir.
5. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleği tercih nedenine arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farkın mesleği sevdiğim için seçim diyenlerin lehine olduğu görülmüştür.

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bu sonuçlara bağlı olarak şu öneriler de bulunulabilir.

1. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlarını arttırmak amacıyla hizmet öncesi eğitimin ilk yıllarında öğretmenlik mesleğinin önemi üzerinde daha fazla durulabilir ve ilk yıldan

başlanmak üzere üst sınıflara doğru daha fazla uygulama yapma, okullarla iç içe olma olanağı sağlanabilir.

2. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek ve bu konuda iyileştirici önlemler almak üzere tüm öğretmenlik alanlarında daha büyük gruplar üzerinde araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Canakay U, E. (2006). Müzik Teorisi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirme. **Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi**, PAÜ Eğitim Fakültesi, Denizli: 26-28 Nisan.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 18: 69-73.
- Eren, E. (2001). **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**. İstanbul: Beta Basım Yayım ve Dağıtım.
- Erdem, A.R. ve Anılan, H. (1999). PAÜ Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. **PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi**, 7.
- Kocabaş, A. (1997). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencileri İçin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. Ankara: **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 13: 141-145.
- Oral, B. (2004). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. **Eğitim Araştırmaları**. Ankara: Anı Yayıncılık. 15: 88-98.
- Öz B, N. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 14 (1).
- Tanrıöğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. **PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi**. 3.
- Yıldız, G. (2002). **İlköğretimde Müzik Öğretimi** (Birinci Kademe). Ankara: Anı Yayıncılık.